

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő az előfizetési díjak, nyilatkozatok és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitltár pótlóóra 50 órára.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyeljesítő:
STRAUSZ SÁNDOR.

Nautilus a Murán.

A mai rohamosan fejlődő villanyos korszakban csodálattal tekintünk — a maradi eszközök mellett — a közlekedés minél gyorsabb lebonyolítására feltalált gépekre és egyéb közvetítő eszközökre.

Vannak örült sebességgel száguldó expressz vonatok, a tulvilágba szaladó Autók, gyorsított — és rendes személyvonatok, »Bumlek«, tehervonatok hintók, szekerek, kordélyok, taligák, gyaloghintók és a »per pedes apostolorum szürke — fakói.

Vannak kormányozható léghajók, repülőgépek.

Egyik partot a másikkal összekötő Dresszuskok, oceán-járók, gőzhajók, vitorlások, bárkák, dereglyék, propellerek, csónakok, papírhajók, dióhéjak; vashidak, fahidak, hajóhidak, bűrdők, gerendák, pallók, kötelek és révek.

Oh boldog Bleriot, aki egy szusszal átrepült a La Manche csatornát hihetetlenül rövid idő alatt és elnyerted a világrekordot. Boldogok az Újvilágba utazók, mert rövid nyolc nap alatt átszelhetik a végtelenség látszó tengereit. De szánandó földi lények azok, akik este az alsó Murán levő réven átkelni kénytelenek, s orruk előtt látják a feláncolt vízözön előtti járművet, néhány méternyire a tulsó parton sötétleni. Nem is azért sajnálnak valók ők, mintha a járómű buta himbálódzása ellen volna kifogás, hiszen az kellő és rendes időben való irányítással s vezetéssel teljesen korrektil végezne szolgálatát, hanem annál több a panasz amiatt, mert oly alkohol imádó révész a gazdája, kinek sem szabály sem parancs nem imponál s aki este ilyenkor vagy a boldogság álmait alussza a parton átlók egészségének rovására, vagy pedig valahol vig legény módjára énekl: »Nem parancsol nekem, nem parancsol nekem a bíró, a bíró« . . .

Pedig K községnak a réve egy minden percben élénk forgalomú megyei út van.

Bezzeg, mikor búcsu vagy vásár közeledik, nem nézi: nappal van-e vagy éjjel, szélcsend vagy viharos idő? Magas víz állás mellett vagy sekély merderben tologatja a kormányrudat, nagy bölcsen ide-oda szakadtalanul csaknem a rogyásig!

De ha néha egy-egy család, avagy kedélyes társaság vetődik arra, hogy a napi gondok terheitől megszabadulandó és agyonkínzott lüdejét friss levegővel némileg helyrehozandó kedves szomszédjaihoz a tulsó partra átránduljon, bosszút áll a vizek hatalmas ura a kabátot viselőknön, mert hát összees koronáikat neki átadni nem hajlandók s ha nagy késedelemmel át is viszi őket a tulsó partra, még jobban megbosszantja őket, ha visszatérnek, mert ha csak egy pár perccel térnek vissza a szokásos idő után a révhez, dacára annak, hogy a révszt már

előre egy kis türelemre fel kérték, mégis hiábavaló a kérdés, hiábavaló a türelmetlenkedés, sőt kiabálás, lövöldözés, nem hallja azt senki. De mégis, mert más nap az egész község apraja nagyja tárgyalja: kik voltak át; mennyire kiabáltak, zörgeltek, sőt löttek; hol volt a révész; mikor jöhetek át vissza?

És a tulparton lévő, mikor rekedtek kiabáltak magukat, az éjjeli nyirkos levegőben jól átlázza, kénytelenek hátraarcolt csinálni, hogy legkevésbé két-három órai gyalogjárás után valamikor a hajnali órákban, az otthon lévőket kimerülten viszontláthassák.

Ha másnap azután emiatt panaszkodni találunk, a megszokott ironikus válasz erre az: »Miért mentek át; iparkodtatok volna korábban haza«. stb.

Ilyen és ehhez hasonló esetek napirenden vannak s — sajnos — panasz esetén nics törvény, sem szabályrendelet, mely a visszas helyzetet megszüntesse. A révész pedig megvető hanghordozással büszkén veri a mellét, hogy azt viszi át és akkor, a kit és amikor ő akarja. A feljelentéstől sem fél, mert ha el is ítélik, legfeljebb 5 forintot fizet, amiből legkevésbé csak ö marad.

Mi azonban nem perlekedünk. Mert ki fog perlekedni akkor, amikor a mizeriákat az illetékes hatóságnál is el lehet intézni? Kérdjük tehát: köteles-e a révész éjjel-nappal minden időben, a közlekedést fenntartani vagy sem?

Ha nem, akkor legalább a községi képviselő testület rendelete folytán látható helyen télessék ki a közlekedésről s a szünetelésről készített táblázat.

Ha pedig köteles, akkor kérjük a felsőbb hatóságok szives intézkedését szigorúbb ellenőrző-felügyeletre.

Igazán neveléses, hogy néhány méternyire lakásától, egy műveletlen ember szégye miatt kénytelen legyen a község polgára visszafordulni és sötét éjszakákon, — két-három község megkerülésével az utat hazafelé megkeresni!

P. V.

A vármegyeházból.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága október hó 5-én tartotta rendes gyűlését, amelyen — gróf Balthyány Pál főispán távollétében — Árvay Lajos alispán elnökölt.

Az alispán jelentette a bizottságnak, hogy a vármegye területén működő csendőrség 262 bünesetben teljesített nyomozó szolgálatot; ezekből kiderítettett 247 büncselekmény.

A tüzesetek száma 10 volt; az okozott kár értéke 36363 koronát tett ki, amelyből biztosítás folytán megtérül 10920 K, biztosítatlanul maradt kár 25444 K.

A I. főorvos jelentette, hogy szeptember hónapban a felnőttek közegészségi állapota nagyon kedvező volt.

A gyermekek egészségi állapota tekintetében a fertőző betegségek közül néhány újabb törvény, difteritis, és tiphus eset fordult elő. — A fertőző bántalmak közül előfordult: roncsoló toroklob 19, hási hagymáz 30, törvény 33, kanyaró 3, gyermekágyi láz 2 és vérhas 1 esetben.

Rendőri boncolás teljesítetett 21 esetben. Öngyilkosságot 4 egyén követett el, köztük volt Antalasics Pál 69 éves muraszilvágyi lakos, ki a Murába ugrott.

Véletlen szerencsétlenség általi halálnak 7 egyén esett áldozatul, köztük Horváth Ferenc 2 éves határőrsi gyermek, a ki lókába fulladt.

Hét éven aluli gyermekek gyógykezelését 23 esetben mulasztották el, emiatt az egészségügyi hatóságok 8 elmarasztaló ítéletet hoztak.

A I. főorvos szeptember hónapban felülvizsgálta a csáktornyai járásban: Muraszilvágyon és Csáktornyan a trachomás beteget, azokat osztályozta s ezen helyeken megvizsgálta a jegyzői hivatolokat, az iskolákat és járásorvosi hivatalát, továbbá a gyógyszerárakat.

Az előző hónapok csapadékban gazdagabb időjárása a talajt a vetési munkálatok előkészítésére alkalmassá tette úgy, hogy az e hóban megindult vetési munkálatok minden lennakadás nélkül megkezdhetők és folytathatók voltak.

Az állategészségügyi viszonyok a múlt hóban, eltekintve a sertések között állandóan uralkodó sertésorbánc és sertésvésztlől, kedvezőknek mondhatók.

A gabonárák szeptember hóban meglehetősen fluktuátióknak voltak alvételre, azonban a hó vége felé, az ez évi rosszabb termésnek megfelelőleg, emelkedő irányzattal a megszilárduláshoz közelednek.

A kir. tanfelügyelő jelentette, hogy a Murakereszturon felállítandó kisdodovoda tervezete a miniszterhez felterjesztetett. A csáktornyai polgári leányiskola mellett ezen tanévben megnyitott internátust megvizsgálta s hogy a miniszter a csáktornyai polgári iskolánál felállítani kért latin tanszéket fedezet hiányában nem engedélyezte. Ez irányban Csáktornya község előjárása a közigazgatási bizottság útján fogja kérelmét megújítani.

Jelentés tététt a miniszterhez arról, hogy a pnszfai tankötelesek, az állami iskola megnyitásáig, a csáktornyai tanítóképző gyakorló iskolájában helyeztettek el.

Kir. tanfelügyelő a drávanagyerfalusi iskolánál a második tanteremnek berendezése és a tanító lakásnak az államkincstár terhére való kibérlése ügyében az érdekeltéssel személyesen tárgyal.

Felhívás a földrengés bejelentése érdekében.

Az orsz. m. kir. meteorológiai intézet-hez érkezett tudósítások szerint e hónap 8. napján, pénteken d. e. 11 óra körül a Dunánál délnyugoti vármegyében földrengés volt érezhető. Ezen természeti tűmenényt figyelemmel kísérni és az egybegyűlt adatokat feldolgozni az intézet feladatai közé tartozik, miért is a tudomány érdekében azon kérelemmel fordult a meteorológiai intézet igazgatósága a földrengés terület lakosságához, hogy sziveskedjék megfigyeléseit az intézettel tudatni (Budapest II. Fő-utca 6.)

A földrengést megfigyeléseknél az idő-adatokon kívül, — fontossággal bír annak ismerete is, vajon megismétlődött-e a rengés, továbbá voltak-e hangtűmenények hallhatók. Nagy súlyt kell helyezni a jelentésben oly adatokra, amelyekből a földrengés erősségére lehet következtetni: így pl. felfüggesztett tárgyak kilengtek, ajtók megmozdultak, bútor recsegett, edény csörömpölt, egyes alvók, esetleg sokan felébredtek, orák megállottak, bútorok eltolódtak, vakolat repedezett, illetve lehullott, kisebb repedések a falakon, harangok megkondultak, nagyobb falrepedések, kémények ledőlnek, általános ijedelem, kutak, források vize megváltozott, rombolás stb.

Mindenek megfigyelések, más melléktűmenények felsorolásával, levélbelileg és közölhetők az intézettel, de érdeklődőknek utasítással és nyomtatványokkal készséggel szolgál az intézet igazgatósága.

K Ü L Ö N F E L É K.

Pap László.

(Ballada.)

A bükkségi csárda sötét ivójába,
Hegedűsö mellett síró nóta járja,
Síró nóta hangja felzokog az éjben,
Pap Laci mulat ott fájó keservében.

„Huzd rá cigány, ugy is utójára huzod,
Ez egyszer ne kéméld, ne sajnáld a hurod.
A szomorú nóta! lelkem úgy kívánja,
Húzd rá Móra, ne félj, meg lesz majd az ára.”

„Csaplárosné pedig ide minden borát,
Boldogságom meghalt, most álom a torát,
Magam pedig beteg, nagyon beteg vagyok,
Nem fáj semmim, mégis tudom, hogy meghalok.”

„Nem így volt ez máskor, nem is olyan régen,
Más csillag ragyogott akkor még az égen.
Akkor még nem tudtam, hogy van e világon
Szerelem... szerelem... boldogtalanságom.”

„Szép volt, nagyon szép volt a főcsikós lánya,
Aki őt meglátta, beteg lett utána...
... És én megláttam őt, szép szemébe néztem,
S azóta béborult, befellegzett nékem.”

„Hej, mert e leánynak nem volt igaz szive,
Mikor csókot adott, más volt az eszébe.
Hamis volt annak a szemé villogása,
Csalfa volt ajaka, bővös kacagása.”

„Soká hitegetett... végre vaimhára
Rajítottam s két élet lett annak az ára...
... Megleptem én akkor, midőn éppen nem várt,
Megöttem őt s vele a bükkségi bojtárt.”

„Huzd rá cigány, ugy is utójára huzod,
Ne kéméld, ne sajnáld az egyszer a hurod!
A szomorú nóta! lelkem úgy kívánja,
Huzd rá Móra, ne félj, meg lesz majd az ára.”

Neusiedler Jenő.

— **Kérelem.** Lapunk folyó hó 1-ével a XXVI-ik évfolyam IV-ik negyedébe lépett; ez alkalommal tisztelettel kérjük az előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralékban vannak, azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjen. Tisztelettel a kiadóhivatal.

— **Tanügyi áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kocsis Ilonka áll. el. isk. tanítónőt a zalaegerszegi áll. el. iskolához áthelyezte, helyére pedig a perlaki áll. el. iskolához tanítónőül Bepedek Mária okl. tanítónőt nevezte ki.

— **Tanítóválasztás.** A cserföldi (cserencsói) róm. kath. iskolánál megüresedett kántortanítói állásra f. hó 12-én Kollárics Sándor, a helybeli tanítóképző intézet volt növendéke, választott meg, ugyanoda osztálytanítóvá Kovács Mihály Julián-iskolai tanító.

— **Névcseré.** Mult heti Október 6-ki című hírnök megemlékezett a drávaszentmihályi tanulókról is, kik tanítójuk vezetésével az istentiszteleten részt vettek. A hírt annyiban kell most újból szövé tennünk és helyreigazítani, amennyiben nem Mendelsohn a hazafias tanító neve, ki őket a templomban elkíserte, hanem Mendel Zsigmond, mit ezennel készséggel rektifikálunk.

— **Magyar műkedvelői kiállítás Zágrábban.** A zágrábi magyar társaskör 1909. év november havában kiállítást rendez a horvátországi műkedvelő magyarok tárgyaiból. Kiállításra kerülnek festmények, eredetiek vagy másolatok; szobrok, faragások s egyéb dísz tárgyak bármilyen anyagból; fényképek eredeli felvételekben; szalma, gyékény, fahácsos fonások; égetett bányony, selem vagy fadiszító tárgyak; rajzok: szén, kréta, pasztell, rézkarcok stb. A kiállítás előkelő helyet szán női kézimunkáknak is. A kiállításban részt vehet Horvát-Szlavonországekban tartózkodó minden magyar, aki a művészettel nem hivatásból, hanem szórakozásból foglalkozik. A bejelentéseket 1909. november 1-ig fogadja el a társaskör rendező bizottsága (Zágráb, Petrinjska utca 40 I. em.)

— **Földrengés.** Lapunk mult számának megjelenése reggelén is volt földrengés Csáktornyan. Reggel 6 óra 33 perc körül rengett ismét a föld, bár nem oly hosszant és oly erősen mint előtte való napon. Az irány ismét Zágrább felől mutatkozott s érezhető volt egész Muraközben. A Murán túl Szeptelneken s Letenyén is érezték. A legheveseb azonban Zágrábban volt. Egy ónnon kapott tudósítás szerint a rengés ott 20 másodpercig tartott, mely annyival is inkább kétségre ejtette Zágráb lakosságát, mert a lökések ezúttal jóval erősebbek voltak, mint az előző években. A földrengés itt-ott kárt is tett. A geológusok szerint ennek a földrengésnek nem a hegyek vulkánikus természeté az oka, hanem a hegyek üregeiben lévő földcsuszamlások idézték elő. A földrengés a Murán túl már nem érezték oly erősen, mint nálunk Muraközben.

— **Vörhenyjárvány.** A gyermekek réme ismét pusztít Muraközben. Beérkezett jelentések szerint a vidéken több helyen grasszál a kanyaró, vörheny, sőt szórványosan a tifusz is. A csáktornyai járvásban leghevesebben befészkelte magát Örségen, ahol több haláleset is okozott. A járásorvos szigorú óvintézkedése is alig képes gátat vetni az atomatos betegségeknek.

— **Rákóci utca.** Nemcsak hangzatos az utca neve, de imponzás maga az utca is s megfelel a nagy történelmi névnek, melyet visel. Pedig hogy mily kezdetleges volt a régi Perlaki utcának a külseje még vagy 12 esztendővel ezelőtt, azt csak az tudja, ki annak minden zerge-zugára emlékezik s kénytelen volt feneketlen és mérhetetlen sarát annak idején végig gázolni. Azóta mindez természetesen egészen másként van. Van az utcának villamos világítása, egynehány eme-

letes háza s középülete. A földszintesek között is találunk itt-ott egy-egy díszesebb épületet. Az utca járdái fasorral vannak beszevege. Megtörtént tehát minden, hogy az utca városias jelleget kapjon s hogy gyökeres legyen az átalakulás, makadám is jutott az utca közepére; mely az irtó sarat végleg eltávolította az utca közepéről. Az utca közepének a rendezése azonban alaposan elrontotta a járdákat, különösen azokat, amelyek a Mayerscsák-féle háztól odább vezetnek a vasúti lőtérig. Történt ugyan eddig annak helyreállítására valami, de ez ugyancsak nagyon kevés. Feltöltötték ugyanis a járdát az Erz-ébet-sétálat előtt puha földdel, melynek sarában azonban a gyalogjáró bennragad. A további részletek feltöltéséhez pedig még csak most fogtak hozzá, de oly kevés munkaerővel, hogy ha ezután is és csak azzal az egy napszámmal fognak dolgoztatni, aki ott most dolgozik, talán november végére se készülnek vele. Hogy a beálló esős rossz időben mit tesz ez a kilátás, azt felesleges magyarázni annak, aki tudja, hogy esős időben nálunk hogy tapad a cipő talpához a sár különösen akkor, ha a sarat naponként vagy 200 ember redesen tiporja, ahogy ez a tanítóképző-intézet előtt történik. Szóval tettük ezt az ügyet, mert az utca lakói erre felkértek. Megtesszük, mert tudjuk, hogy meghallgatásra találunk. Ezzel kapcsolatosan felhívjuk a városi előljárási figyelmét a rossz világításra is, mely a Rákóci-utca végén valóságos falusi utcává ledegradálja. Előbb utóbb kézilámpással kell, hogy az ember magát ellátssa, ha orra nem akar bukni a buta sötétségben, mely a tanítóképző-intézet mellett lévő park meutén a járást valósággal életveszélyessé teszi. Ha a fák miatt tűrhetővé akarjuk ott tenni a világot a meglévő két lámpáson kívül még egy harmadikat is kell alkalmazni, de mind a hármat az út közepére. Mert ha valahol, úgy leginkább itt van ilyenre szükség, ahol a járda szélein elhelyezett lámpás annyira eltűnik a sűrű fák között, hogy a fénye is csak arra a kis helyre szorítkozik, ahol a lámpás fel van állítva.

— **Megyekövek.** A törvény szerint minden birtokos köteles birtokhatárának megjelölésére jól látható jeleket felállítani; ha régi a jel, akkor tartozik azt kijavítani vagy újjal pótolni. A földmívelésügyi k. r. minisztere felhívta az összes közigazgatási hatóságokat, hogy a törvény pontos végrehajtásáról gondoskodjanak. A hol hiányt találnak, azt a mulasztók költségére pótoltsassák.

— **Primicia.** Jövő vasárnap, f. hó 24-én, új misét mondanak Csáktornyan. Az új misés Jugh Bonaventura, ki mint csáktornyai születésű áldozópap a Szentferenczi templomában fogja bemutatni első áldozatát az Urnak. A d. e. kilenc órai misét megelőzi egy horvát szent beszéd, az új mise alatt magyar szent beszédet is mondanak.

— **Eljegyzés.** Szieber Sándor jegyet váltott Gruber Anna kisasszonnyal Bécsben.

— **Kivándorlási ügyek.** A kivándorlás ujabban ismét nagyban megindult. Rövid időn belül 54 törvénytelen kivándorlót tartóztatott le a helybeli határrendőrségi kirendeltség, melyhez büntető szempontról a gyékényesi állomás is tartozik. 47 esetben már bírói ítéletet hoztak a helybeli kir. járásbírósnál, 7 esetben még nem ítélték. Összesen 2050 K. pénzbírságra és 267 napi elzárásra ítélték a kivándorlókat. A büntetés pénzek tele az államkincstárt illeti, másik tele Csáktornya szegény pénztárának jár ki Csáktornya szegényalapja ilymódon 2 hét

alatt 518 K-val gyarapodott. Folyó hó 10-én a következők ítélték el kivándorlásból kitolyó kihágásért: Plabtniski Mihály kölpényi, Hera János és Meicereder Boldizsár ecsenyi s Brbon Jovo nagykikindai lakosok. Ezek mind Amerikába készültek s utlevél nélkül inultak utra. A kirendeltség különben Zacharias István rendőr felügyelő vezetése mellett éber tevékenységet fejt ki. Ebben az évben nemcsak 160 kihágást jeleltett fel, de 14 büntetést is tartóztatott le, köztük 2 nőcsempész is, kik börtönbüntetéssel sújtáltak.

— **A gépékezők és kazánfűtők** legközelebbi képesítő vizsgái Sopronban november hó 7 napján délelőtt 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendőek. Szent-György-utca 20.

— **Utáret.** A tavalyi dús termés után bizony az idei szüretelés úgy minőség mint mennyiség tekintetében nagyon is elmarad a tavalyi után. A kilátások gyönyörűek voltak az idén is s a más vidékekről beérkezett hírek ellenében a nyáron nálunk még kitünő állapotok voltak. De már augusztus vége felé itt is fellépett a lisztharmat, mely lényegesen megcsappantotta a reményeket. A szüret vidékünkön október 10-ike óta folyik, de nagy kárt tett ebben is az eső s a néhány napi köd, különösen mult vasárnap körül. Ez a kedvezőtlen időjárás nagyon előmozdította a rothadást, mely a korai szőlőt majdnem teljesen élvezhetetlenné tette. A későbbi szőlőfajok szüretelése eredményesebb s minőség tekintetében megüli a közepes mértéket.

— **Csatorna Perlak szomszédságában.** Perlakról vett értesítés szerint Perlak szomszéd határában a Dráva folyó mellett nagyobb szerű csatorna (vizimű) van tervezés alatt. Ennek a munkának mérnöki tervei Perlak község-házánál közzszemlére vannak kitéve. Ezzel a pozitív és hiteles értesítéssel van úgy látszik összefüggésben az az amerikai izü közlemény, melyről egyik legutóbbi számában a Zala megemlékezik. E szerint a budapesti A. E. G. elektromos társaság a Dráva vízében turbinákat akar alkalmazni, hogy az így előállított nagylevelűségű áramot a főváros világítására s a közbeeső helyeken ipari célokra felhasználják. A hatalmas (százezer Volt) feszültségű áramot 22 méter magasságu oszlopokon vezetnék. Egyik oszlop a másiktól 120 méter távolságra lenne. Az oszlopokon 12 kábel szaladna végig, mindegyik 10 mm. vastagságu. Az egész munkálatok — ha ugyan komoly az ügy — a buffalói Niagara vizesés mintájára készülnének és körülbelül 20 millió koronába kerülnek. (Ez a terv a társaság főmérnökétől ered, de attól tartunk, hogy ennek a tervnek ép az a vége lesz, mint a murai aranymosásnak, mely nagy koncepcióju tervezéssel indult meg s utóljára is csődöt mondott).

— **Okirathamisító iskolaigazgató.** A lapokat bejárta a hír, hogy Brenner Antal mezőkövácsházai áll. iskolaigazgatót tanítói állásától felfüggesztették, mert oklevelét állítólag meghamisította. Megemlékezünk a szomorú hírről mi is, mert Brenner Antal a csáktornyai áll. tanítóképző intézetnek növendéke volt; za 1883—4-ik tanévben az első évet végezte, de mert besorozták, tanulmányait nem folytathatta s ennek dacára 1887-re tanítói oklevele mégis lett, melyet azonban hamis úton szerzett, mert az aláírásokat meghamisította. Hogy a hamisítás ki ne tűnjék, a hamis oklevelét közjegyzői

leg hitelesítette, amellyel Mezőkövácsházára ki is neveztek s utóbb igazgatónak telttek meg Brenner Antal már 23 év óta működik állomása helyén, ügyes tanító s családos ember. A vizsgálat ellene folyamatban van.

— **Tereznapi vásár.** A mult héten megtartott Tereznapi vásár a kedvező időjárás következtében igen élénk volt. A felhajtás és kereslet egyaránt nagy mérveket öltött, úgy hogy hozzá hasonló vásár emberemlékezelt óta nem volt Csáktornyán. A legdrágvetesebb jelensége pedig a vásárnak az, hogy a külföldi vásárlókat a belföldiek teljesen háttérbe szorították. Az összes csikókat csaknem mind Tolna- és Baranyavármegyéből vették meg, külföldre alig szállítottak belőlük. A vásár nagy arányairól tanuskodik a következő statisztika. Szarvasmarha piaca került 2180, eladatott 580 db, ló és csikó felhajtattott 2800, elkelt 1000 db.

— **Rendőrségi hírek.** Kovacsics János drávavásárhelyi lakos a vele mulatozó Fodor Antal barlolveci lakossal a korcsmában összekulönbözött s öt egy üvegpoltrával fejbe ütve, rajta könnyü testi sértést ejtett. — Kercsár Mátyás és neje pernyákhegyi lakosok Podgórec János polsztraui lakos kárára, utóbbinak sztanetinechgyi szőlőjéből egy üres boros hordót tulajdonítottak el. Mindkét ügy a kir. járásbíróság előtt vár bírói elintézésre.

— **A ligetvári uj plébános fogadtatása.** Az ujjonnan kinevezett ligetvári plébános, Iszakra József, tengerészeti segédlelkész Pólából, kedden tekintette meg jöendő működése színhelyét, özvegy édesanyja kíséretében. A lakosság bár csak néhány órával előbb értesült jöveteléről, mégis szépen fogadta az új lelkiajt. Sokan Murakirályig mentek eléje koczikon, hol Lajtman György adminisztrátor, Harmat Nándor körjegyző és Novák Ferenc ig. tanító fogadták az új plébánost. Ligetváron, a falu elején, templomi zászlókkal várták a hívők az érkezőket, kik leszállva a kocsikról, körmeneként vonultak a templom elé, hol Harmat Nándor jegyző magyar, Novák Ferenc ig. tanító pedig horvát nyelven üdvözölte az új plébánost. Az új plébános megköszönte a nem vart fogadtatást, mire a hívők a templomba vonultak. Itt Lajtman György adminisztrator bemutatla az új lelkiajt, mire ő maga is néhány szóval arra kérte a hívőket, hogy fogadják őt szerető testvéröknek s ő is annak ígérkezik. Az új plébános szerdán vissza utazott Pólába, hogy eddigi állásáról való felmentésével járó teendőit elintézze. — Iszakra plébános igen művelt ember s reméljük, hogy benne egy békés lelkü hazafias lelkész kapunk, amilyenre Muraközben nagy szükség van.

— **Jegyzőválasztás.** A tükkeszentgyörgyi segédjegyző választást f. hó 11-én d. u. 2 órakor ejtették meg. Jegyzőnek 5 pályázó közül Kalmár János murakirályi körjegyzői írnök lett megválasztva nagy szótöbbséggel. Jól eső meglepetést kellett dr. Skublics Gabor járási szolgabíró azon eljárása, hogy mind az öt pályázót — miután ellenük kifogást nem tudott — jelölte, s így a választás a törvény szellemének megfelelőleg történt.

— **A Csáktornyai Általános Ipartestület** előjárósága folyó hó 14-én tartott előjárósági gyűlésén elhatározta, hogy ezentul a hivatalos órák hálfőn és szombaton d. u. 6—7-ig, és vasárnap d. u. 2—4-ig fognak megtartatni.

— **Népgyűlés.** Az országos függetlenségi és 48-as párt zalavármegyei központi vezetősége f. hó 24-én délelőtt 11 órakor Alsó-

lendván a Korona-vendéglo előtti terezen a vármegye főspánja és több képviselő részvételével az önnálló bank érdekében népgyűlést rendez, melyre a választók meghívattak.

— **Tókába fult kis gyermek.** Nincs hónap, hogy kis ártatlan még lipegni is alig tudó kis gyermekek, különösen a hegyvidéken, a házak mellett ázott tókába né fulladnának. A szülők, serdült munkabíró gyermekeikkel kora reggel kimennek a mezőre, erdőbe vagy szőlőbe munkára, s otthon a gondozásra szoruló kis gyermekekre az elaggott, törődött nagyszülők, kik maguk is ápolásra szorulnának, teljesítik a felügyeletet, a legtöbb helyen meg igazán a jó Istenre van bízva a kis gyermekek házi nevelése, felügyelete. A mult hó 23-án is Horváth Antal határőrsi lakos feleségével együtt, Antal hazuról mezei munkába távoztak, Ferenc nevű háromgyedves fiacskájukat az öregapjuk felügyeletére bízták. Mig az öreg a teheneket az istállóban itatta, — mely 10 percnél sem tartott tovább, — az udvarban jálszadózó Francek, a nyitva hagyott pajtaajtón kiment a viztókához, abba belebukott s mire keresésére indult az öreg, a kis Francekot a tókában, — mely vajon be volt kerítve, de az ajtaja hiányzott, — megfulladva találta. A késő este hazatért szülők már csak fiacskájuk holttestét láthatják viszont.

— **Az új hortörvény kis katéja** című művet lelkészek, községi jegyzők, tanítók és kis szülősgazdák ingyen megkaphatják, ha ezíránt egy levélben vagy levelezőlapon a m. kir. földmivelésügyi miniszterium könyvtárához fordulnak.

— **A krestelováci r. k. magyar kápolna** építési költségeire ujabbán a következő adakoztak: dr. Gáspár Lajos jbiró. Vágsellye 6 korona. Nyulifalu község 2 K. Dr. Várkonyi Gábor Éleds 1 kor. 50 fill. Szilvássy Alajos Makó 3 kor., Kristóry János keresk. kam. elnök Arad 9 kor., Szei Bálint kir. tan. p. ü. igazgató Brassó 10 k., Ottovay József kir. mérnök Arad 10 k., Culyi és Jéker dr. Jékey István Erdőd 4 k., Alispán Eperjes 10 k., Mauks Endre p. ü. igazg. Pozsony 2 k., Köcs István Imsovelo 20 k., Érseki iroda Kalocsa 10 k., Pérközség 3 k., Siket Traján p. ü. igazgató Nagyvárad 24 kor. 38 fillér, dr. Eperjessy R. törvényész. elnök Zombor 5 kor. 20 fill., Adorján Péter Valódér 12 kor. 60 fill., Farkas András Petróce 10 k., Ráduly József Marosillye 2 kor., Olvashatatlan aláírás Székelyudvarhely 12 kor. 50 fill., Györszentiván község, előjárósága 4 kor., Szombathely város 10 kor., Gömörmegye 10 kor., 40 fill. Összesen 181 korona 58 fillér. Hozzáadva a már kimutatott 3281 kor. 21 fill.-ért, úgy az eddigi gyűjtés eredménye 3462 korona 79 fillér. A t gyűjtőknek és adakozóknak hálás köszönetet mond és ujabb adományokat kér Molnár Pál elnök Krestelovác u. p. Dezsánovac (Pozsega megye, Szlavonia).

Megjelent!!

Fráter Lóránd
legujabb nótáskönyve.

Ára 2 korona.

Kapható Strausz Sándor zeneműkereskedésében Csáktornyán.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Drávavásárhely.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden Jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna čina je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert let 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fa
računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Saradnici:
BEZENHOFER MIHÁLY i PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vinatnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Oktober 6.

Čudaj medjimurcov nezna još, da na 6 oktobra zakaj se ne vučiju deca vu školi; zakaj idu s učitelji vu cirkvu na rekviem. Ne znaju još, da na ov dan svaki dober domorođec mora bar preko neštere minute misliti na ono vréme, da su najpošteniji ljudi s dobrovolje i veselja poginuli za svoju lubeznu Domovinu. Slušajte malo na mene. Da istinu govorim, svedočili budu mi stari medjimurci, koji još pomlaju na ono vréme.

Prije 1848-ga ljudi su ne bili jednaki na celomu svétu, nego bili su razdeljani na dva razreda. Vu prvim razredu su bili plemenitaši, koji su imali sve juše. Ne su platili porciju, njim je né trebalo služiti pre soldatim, oni su sudili proste ljudi, i. t. d. Vu drugom razredu su bili robotniki, koji su morali plemenitašom služiti, soldati su morali biti. Gde je plemenitaš dober bil, tam je dobro bilo i robotniku, nego gde je hudi bil, tam siromaški robotnik hujše život je imel, kak sada pes. Za svoje delo dobil je tuliko, da na tezkoma je mogel živeti od jednoga dana do drugoga. Milijuni su trpeli poleg takvoga zakona, kak da bi Bog ne na svoju lice stvoril svakoga človeka. Takov život nesme ostati na svetu, mora se preobrnuti, da svaki človek dobije svoje pravo, makar je plemenitaš, makar robotnik.

Okolo 1848. već su bili takvi ljudi, koji su te nepravice saznali i delali su za narod. Med ovim ljudim najprveši je bil Kossuth Lajos rodjeni plemenitaš Vu novi-

nama, vu orsačkim spravišču, vu knjigama i svigdi je prodekuval, da s takvom životom popadne orsag i da se narod mora osloboditi. Vu celom orsagu su se širile njegove reči i svigdi su se odzivale. Veliki plemenitaši i zemeljski gospodari s dobrovoljom su oslobodili svoje robotnike. (Hvala njim!) Orsačko spravišće zakona je napravilo, da svi ljudi su jednaki, slobodni i brati. Veliko veselje je bilo vu celomu orsagu. Svigdi su glasili, da narodila se naša prava domovina, koja ne razdelja svoje sine, nego svakoga jednako volji, svakomu jednako, da kruha! — Rano je bilo malo ovo veselje! Imali smo i onda, kak i vezda, neprijatelje! Austrija, koja je navék na ono gledala, da pri nas sve zamota zmeša, i da svadju napravi med narodom, pričnela je opet mešati. Prvi put je nas buntala, da je tak nikaj ne mogla napraviti, poslala je na nas zagorce, vlahe, srbe. Ne smo se zato niti od ovih prestrašili! Naši vitezni honvédi fletno su je stiral tam odkud su došli. Za ovemi je došla sama Austrija svojimi soldati. Vezda su se pričnule one borbe, vu kojim smo se tak vitežko pokazali celoj Europi. Mladi dečki, stari ljudi, negde i žene su se žurile vu tabor, da pomagaju braniti domovinu i slobodu. Niti je ne mogla sama Austrija nas obladati. Morala je iti pomoć prositi vu Russiju. Proti tulikoga neprijatelja već smo nikaj ne mogli napraviti, ne smo se mogli dalje braniti. Kod Világoša su doli deli naši honvédi oružje!?

Vezda je došlo ono vréme, da se Austrija za svoju sramotu mogla osvetiti. Sbr-

sala je novoga zakona i zastavila je nazaj staroga. Honvéde je poslala vu drugi orsag na rat, neka pogineju tam. One, koji su vekšega posla imali zatvorila je na 20—30 ljet vu rešt. Najbolše domorođce, generale i ministre sudili su na smrt. Ne je bil dan, da vu celomu orsagu bar 20—30 domorođac bi ne bil vumrel za svoju domovinu. Vu Aradu su bili zatvoreni 13. najbolši i najvitézki generali. I oni su bili odsudjeni na smrt. 6. oktobar (1849) je bil, da su ovi vumreli. 9 su obesili od njih, a 4 su strelili. Od toga pošujemo toga dana i posvetimo ga, da bar s tulikim izplatimo našega duga, s kojim smo dužni onim, koji su tak batrinivo vumreli za domovinu i za slobodu. Poštujte ljudi sve narodne mučenike i mislite negda — negda bar preko neštere minute. na njili!!

Jer pomljate sve to stari medjimurci?! Im ste i vi tam bili vu taboru, i vi ste pomagali braniti domovinu Magjarsku! Od ovoga vremena imate i vi mučenika, pravoga medjimurca. Mislim, da znate, što je bil Gáspárics Márk?! Što ne zna, neka ide vu Prilok, pak neka pita za njega prvoga človeka. Povedal mu bude, da Gáspárics Márk regements-pater je bil vu taboru i zato, da se vitežko boril za slobodu, austrijski su ga obesili. Budite gizdavi na njega i budite gizdavi i na sebe, da ste takvomu človeku rodi!

Medjimurci! Držite se navek tak, kak vu 1848. i delajte navék zato, da naša liepa domovina bude slobodna i blažena!!

Budite verni svojoj Domovini Magjarskoj. Morebiti da bude opet došlo vréme

Srblivec.

Malo — pomalo bude i ta posodica iz Mode zisla, iz koje pak si je tak tečno pričuknoti. Prinas vu Medjimurju imamo dobra vina i zato ima té srblivec zmožen magnet vu sebi, ar naši gorični gazdi osebujno gda je dobra bratva si radi zrok najdeju pogledati vu klét, jeli ni je morebiti mošt lagva razbil. i. t. d. Ali né samo vlastniki goricah se radi sastaneju v gori na sakojačke razgovore; nego i prijatelje, poznane, dapače i putnike rado vidiju vu svojem krugu. Doklam srblivec okolo vandra, razpravljaju se svakojačke stvari, od hvalenja gostolubnoga gazde rézkoga mošta, tijam do Simona kovača, koj je Bartolovi šargani čavla vu živo kopito vudril, pak ve planta. Na zadnje je srblivec on, hoj od mošta najmenje vu sebi ima.

No, nije zato nevek tak, da bi samo posploh pili, nego se čujeju i pametne reči iz kléti vun.

Ran čujem mojega dobroga prijatelja Petra, kak svojem gostom dobrovoljno baja:

— Nije vekša falinga i gréh proti svojoj interesi, kak da gazda čeno svojega blaga s nemarnostjom tere.

— Živa istina, dragi Peter — stupim mednje, poste navadnoga pozdrava. Peter je bil prosti selčan, ali vnogo knjige je čital i ni se je posmešaval gda je koj svoje mnenje očituval.

Sosedi smo si bili i tak sam ga poznal da je obraženi človek, kojega gospodarstvo jako zaima,

— Vidiju dragi sused — nastavlja Peter dale: Jeli je to ne istina, da prinas naj više falinge pri prvim pretakanjo delaju.

— Još vnogi su vu tom gréšnom osvedočenju, da skim duze je vino na droždji, stém bude boljše i jakše. — A to je laž. Ja velim — podverđuje sam Peter.

Pri branju dojde vnogo nečistoće, zemlje, smetlje i svakojaki drač sgrozdjem vu kad, a odvud vu lagve i tak vu pivnicu gde mošt vri. — To svaki zna, zato držimo lagve odperito, da mošt vreti more, a to premenjbo od mošta na vino one gliceve uzrokuju, koje iz zraka vu mošt dođeju i vu mošto bivajučega cukora na alkohol prekuhaju. . . . Posle toga aktuša te gliceve nadno sedeju i ako je topla pivnica i slabo vino, te gliceve gnjileti počneju, iz njih izzideju svakojaki nevugodni gazi, koji se s od spoda gori tersiju i tak celo vino nevugoden tek i duhu bobi.

— No je, nemorati svako vino mam pretočiti, — veli malo jalno Martin, — moj

Kérjen mindenütt valódi egyiptomi „NIL“ szivarkahüvelyt és szivarkapapirost,

mely a dohányzás alatt nem lesz sem ZSIROS sem FEKETE. Cs. és kir. szabadalom 57. szám 1896. március 15.

Csak akkor valódi, ha a „NIL“ név és a krokodil védjeggyel van ellátva.

probanja, ali medjimurci moraju znati, da oni samo za svoju mater domovinu za Magjarsku moraju dati krv!

Politički pregled.

Položaj se nije obrnuo niti na hujše niti na bolje. Tuliko se more videti, da bi u Austriji jako radi sa mirnim putem svršili, jer se borju Magjarske. Najme u Austriji je strašen nered. Nemci se svadiju sa čehi, ovi opet s drugimi, tak velika je svadja, da tam niti njihov cesar nebude reda napravil i predi polt bude došlo vrème, da budu oni mali oršaciči opali na svoje dèle. Ali Magjarska je jedinstveni orsag, tu je samo jedan gazda i to magjarski kralj. Odmah bude bolje našoj domovini, menje bude poroije i svega, da jedanput pogine Austrija. To mi ne velimo iz politike, nego iz sveobćeg gospodarstvenog stališa.

Tak pišeju novine, da ovoga tjedna bude pala kraljeva odluka, koliko bude dal, ili nikaj ili nekaj.

Vu Horvatskoj položaj vri. Niti tu se nezna da kak bude. Koalicija se sada jako hoće pogoditi sa banom Rauchom. Jeden oblegat Stefan Harambašić je već prevedil, da je banova politika poštena i stupil je vu orsačku službu. Misli se, da budu se i drugi oblegati pogodili i tak bude mir nastal.

KAJ JE NOVOGA ?

— *Prosimo naše poštuovane predplatnike, naj nam vu novim fertalju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponovju.*

— **Trachoma.** S velikom trplivnostjom se i najpogibelneši beteg da vraciti. Samo trachomu ne drziju ljudi za pogibeljen beteg. Zato je moći videti, da pri nešteroj hiži svi imaju toga beteg: ako samo jeden dobi ov strašni beteg pri hiži, za čas i ovi drugi imaju očin bol. Zabadava su sve opomene i navuki, ljudi se nečeju čuvati, pak najmenje ideju na vracitvo. Ve već ne samo v Medjimurju, nego blizu i po drugi okolicu se širi ov beteg, tak da su na predlogu

soğor je stopram na prutuletje pretakal, pak je vino itak motno bilo.

— Istina! Koje vino vnogo cukora sa-deržaje vu sebi i vu hladni pivnici je, ono puno duže vri, a do tč čas vu mosto nahadjajuć cukor i vuglena kiselina (szénsav) ne dopušta, da bi se drozdji kvarile.

Kada se je mošt sevrei i vino čisto postalo, morati odmah pretočiti, ar stēm pripomoremo, da se vino dozreli. Jeli i vi nč poglednete vino črez kupicu, predi nek pijete? No viditi, skim je vinski kip lepši i kristalneši, stēm je cena boljša. Ovoga kristala tak dobimo, ako prvo létu vino skim višeput, ali najmenje tripula pretočimo i onda se trsimo, da vino skim više čistoga zraka dobi.

Za pretakanje si moramo časa vzeti, gda su vedri, sunčeni dani Pivnicu si dobro z luftama, s metlom stēne od pavočina, plesnivoče i praha zasazajmo, zatēm celo pivnicu dobro einšlogeramo, da žveplo svako duho zevzeme vu pivnici. Da smo to sve sveršili i sve, čisto pripravili, moremo pretakati.

— Verujte — veli Peter — ja sam se

Csertán Károlyá, bivšega zalavármegjinskoga ališpana, na projudčoju varmegjinskoj sednici zrekli, da te kormana oprositi, naj odredi, da se svi, ki trachomu imaju, moraju dati vraciti.

— **Potres.** V petek, 8-ga o. meseca je potres bil na okolici Zagreb, Csáktornya, Pécs. Samo par minut je trajal i nēje kvara napravil. Potres su vu Zagrebu najbolje čutili.

— **Nemški cesar pak infanterist.** Minula je parada i cesar se razgovara s offi-ceri. Medjutēm stupi k jednomu prostomu soldatu, pag ga pita kaj mu je ime? Ov poleg soldacke regule jednako postoji, i javi, da se Andrée zove. Cesar ga dalje pita: »Ali znaš, da se je ravno tak zval on človek, šteri je pred par let na luftbalonu išel na severni polušč.« »Znam« odgovori soldat. »Znašli?« se začudi cesar. »Pak od kud znaš to? Što li je povedal?« »Gospon kapitan su mi povedali odgovori soldat. »Kapitan? Bravo. No, pak kaj su ti g. kapitan od onoga drugoga, Audrée zvanoga človeka povedali?« »To, da to mu je bilo treba, zakaj je bil tak nišvrēden, da i mene ni sobom žal, na severni vrh zemlje, nego me je tu ostavil njim na šinjaku, na veliku brigu...« Tak odprto je povedal siromak i ni se mogel dost precuditi, kaj se moreju nad tēm svi officiri tak jako smejeti, a med njimi najbolje presvetli cesar.

— **Gospodski se štel držati.** V Budapešti si je jeden mladi človek kartu zel vu színház. Četiri kurune je moral platiti za kartu. Pred kassu je hitil 20 kurun, zel si je kartu, i išel je dalje. Kassérecica je vikala za njim, da naj čeka, još 16 kurun ima vun dobiti, nego on se je tak držal, kak da bi je štel šenkati. Ravno je jeden tajni redar bil blizu, ki je to sve vidil; tak mu se činilo, kak da mladi človek nebi bil pri pameti. Za njim je odišel i na redarstvo ga je sprevodil. Tam su zeznali, da je nč bedak, nego veliki tat, šteroga već od zdavnja iščeju. Birnbaumer Imre se zove, 21 leto i spoljar je Na redarstvu su ga pitali: »Pak zakaj je ostavil tam pred kassom 16 kurun?« Dečko je tužno odgovoril: »Čuda penez sam imel, pak sam se za gospona štel držati.

to iz knjigah vučil i ja sve tak činim... Preporučano je, da se pod čep od jedne vrine kante, ruža dene — tojest preveže, ili nagodom kroz jedno šibnato metlo pustimo vino, da se svaka kapljica sa zrakom dotekne. Stēm toga hasnovitoga cila dostignemu, da vu vini plavajuće i s okom ne vidlive svakojake materije od zraka žmetne postaneju i pomalo nadno sedeju.

Vidite, sem predi rekel, ako vino vnogo cukora ima vu sebi, se ono vino duže čisti, ar duže vri. Pod tom vremenu se cukor pomalo na alkohol i vuglino kiselino preobrača. Szénsav pako je gaz, koj navek se širi i kratanjem sobom zdigne i nese druge ne vu vino spadajuće dèle, koji vino kaliju.

Predi nego počnemo pretakati, za probo, moremo jedno kupicu novoga vina na strano deli, i za nekoje vrème, 2—3 vure poglednemo.

Ako je vino vu kupici barnasto postalo, onda je preporučano, se vino vu slabo einšlagerani lagev pretoči. Za einšlageranje je ne dobro na platno lejano žveplo, ar od onoga lagev, a odnjega vino nevuguden tek i duhu dobi.

Tak sam mislii, da gospoda i trinkgetla daju, da si kartu zemeju vu színház. Ja sam zrésna štel pokazati, da sam gospon, zato sam dal 16 kurun trinkgetla. ... »Tam su mu razložili, da gospoda ne delaju tak. Gospoda ako 16 kurun platiju, niti onda nedaju 4 kurune trinkgetla, a ne da bi na 4 kurune još 16 kurun trinkgetla dali. Na zadnje su mu zeli par sto kurun penez, kaj je pri sebi imel i zaprli su ga.

— **Nesreča na sprevodu.** Vu Münchenu se pripetil v torč, 5-ga ovoga meseca ov dogodjaj. Sprevod je bil pri jednoj hiži. Raku su v hiži posvetili i tuliko ljudstva se narivalo v hižu, da se je pod njimi bolta zrušila i svi su v pivnicu pocureli. Čuda se je jako pobilo, tri su pak na mestu vmrli.

— **Velike kače.** Vu Budapeštu za zvérni vrt su ove dneve velike kače doprimili iz Afrike. Med ovimi je jedna kača 8 metrov i 50 centimetrov duga. Čelo tele more pogutnuti da ju hraniju.

— **Šocika ga je vmorila.** V Tulusu vu Francuskoj je jednoga Zaran zvanoga mladoga dečka pred cirkvom, ravno da je na zdavanje išel, jedna puca kraj zvala, da ču me nekaj povedati. Dečko je dobro poznal pucu, ar mu je šocika bila, pak da nebi kakve komedije napravila, odišel je k njoj: Vu tom hipu ga je puca z velikim nožom vpčila. Odmah je vumrl.

— **Vmoril si je brata.** Zwaller János iz Soprona bi ve bil moral nuter rukovati. V krčmi se je zisel s pajdsai, i med mularovanjem se je s svojim bratom, Mihaljom poštrial. Na to se je stareši brat tak razrdil da je noža zgrabil i Mihalja vmoril. Zaprli su ga Kak žalostno je, da mora človek takva pripečenja čitati. Ne samo čitati, nego skorom svaki svetek i skorom svaki den i videli mora človek, kak se ljudstvo sčim bolje vleče v krčme, pak se tam opije i v pijenščini makar se ne koleju ili ne bijeju svaki den ili svetek, ali zato dušu i pamet si vmarjaju i od dneva do dneva sve bolje gineju i vu imetku zaostajaju. Takvi pijanci se smejeju iz oni, koji su trezni, pak ne sediju znjimi v red svaki hip vu krčmi. Ni treba nikaj gori pobirati od takvi pijancov. Drugi, ili tretji den, da su trēzni, više itak

Vu veternom vremenu je takaj ne dobro pretakati ar i od toga se vino skali, a nam pak je zadaća, sa pretakanjom čisto vino dobimo i oslobodimo od drozdji.

— No predi nek si ga još voštimo, očem još to povedati. da je i to huda navada vino tak dugo cureti pustiti dok, tak rekuć, soc curi. Neznam jeli je to, skertljivoš, skupost ili kaj? Ono morati nastran deti za domači pomrč.

— No čujete dragi sused Peter, vi ste tu ve ovem našem prijateljem celo školo držali, daj Bog da budeju vaše reći hasnuvale.

Miška bácsi si debele mustače na brujkaju. Je, ja budem takredil, i više puta budem vas i našega gospona za navuk pitil, to je sve istina kaj ste povedali.

Svi skup se létu zahvaliju ne samo na dobrim napitku, nego osebuju na još bolšem navuku i odido dima. — Moj Peter pak pazljivo spravi srbiliva, toga čudnoga magmeta, na policu.

Pataki Viktor.

neznaju za ono, kaj su v pijanščini brbrali, da su trezni, nebudu to rekli, kaj su onda rekli, da su pijani bili. Kak more pameten človek tak lakoven biti, da se s pitvinom tak otruje, da je kak bedak, kak norc na smeh drugim ljudem. »Božji dar, blažena kapljica, ah...« i Bog zna kak sve zdi-havaju i kaj sve zmislju, samo da bi scim više toga čemera slobodno vu se nabrali. Slobodno pije svaki človek negda — negda, nego ue prek mere. Pijanščina je odurna i najvekse zlo na svetu.

— **Nesreća na željeznici.** Vu Tali-janskoj, blizu Revereto zvanoga mesta se velika nesreća pripetila na željeznici. Post-cug, na šterom je jako čuda ljudi putuvalo, se je vu jeden stojeći cug zaletel tak jako, da se je čuda kočijov čisto spotrlo. Strašno je bilo to videti i siromaško, pobilo ljudstvo pod kolt javkati čuti. Makar je odmah došla pomoć, itak je na vure trpelo, dok su siro-make vun potegnuli. Dva dni je trpelo, dok su sve razkopali. Dvajsti mrtvi su vun zeli. Plezirani su pak skorom svi putnici postali, ki ve na štacionu ležiju, šteri je ve k špi-talju spodoben.

— **Ruski muži i za zube čistiti prah.** Jeden Nekassov zvani dijak je poleg Gogolevka sela rastline (biline, trave) pobir-al. Ljudi su si ne znali tam premisliti, zbog česa bi to on pobirali, nego su ga počeli med sobom potvarjati, da »koleru razteplje« koli sela. Pograbili su ga i vu kancelariju su ga odirali. Tam su ga počeli rotati i obećali su mu sve zlo, samo dobro ne, ako jim neće istinu povedati, toje, da on za istinu koleru razhitava. Da je nikak ne štel tak valuvati, pregledali su mu žepu, vu kojem su mu na nesreću našli jednu skatuljku s prahom za zube prati. Za to su zrekli, da drugo nemre biti, kak od kolere prah, šte-roga je vun, koli sela po senokoši razhitava. Vezda su mu zapovedali, da ga odmah naj poje. Siromak, ni si mogel pomoći, mor-al ga je pognutiti. Ve su ga pustili.

— **Vun je opal s cuga.** Opolcer La-jos štacunarski detič je štel s Budapešte v Nagybeckerec putovati. Kak čuda ljudi ima navadu, i on je štel vun stati bar kratek čas pri vratu. Nego na jednom mestu se železnica hitro zaobrue i tam je skol doli opal. Zvun sebe je lezal tam, da su ga našli. V špitalju su ga odprimili, gdje su konstatarali, da su mu se mozdjani genuli.

— **Nesreća na željeznici.** Nesrečno su shodili v Rumunjskoj francuski učenjaki ki su šтели ove dneve po Rumenskoj preg-ledati. Na jednom takvom putu je 206 učenja-kov v najveksu pogibelj prepalo, blizu Pop-teni staciona med Slanik i Campua varasi je on cug, po šterom suše peljali vun skočil. Mašina se je v zemlju vpiljila, sva kola šu se sprehitala. Svi ki su se peljali, tak službeni-ki, kak i putniki, svi su se pobili. Ki men-je, ki bole. Veliju, da je čuda deždja bilo i tu je zrok, da je glajz premočil i ovak na mesta se posel. Ali i to veliju, da je di-rekcija kriva, ar čisto sprljene štelare su našli tam, gdje se je nesreća pripetila.

— **Ogenj.** V Pápašalamon občini (Vesz-prém) je strahoviti ogenj bil. Ogenj se po deci pripetil. Na jednom vrtu su se igrala, gdje su si zakurili. Od toga se je vužgala koz-lica, potlam je 63 gazdom sve zgorelo. Kvra su poprili 150.000 kurun prešarcali.

— **Primicia.** Bonaventura Jug franje-vac, sin Marije Jug vdovice iz Csáktornya, ovoga meseca 24-ga dana hude u Csáktor-nyaiskoj farni cirkvi svoju prvu sveto mešu pokazal gospodinu Rogu.

— **Čemerna žganica i rum.** Vec više tjednov skorom svaki den je moći šteliz novin, da tak vu Budapešti, kak i vu dru-gi varasi i občina ljudi vumiraju od čemer-ne žganice i od ruma. Da falé dojde ovoga ruma su s takvoga špiritusa napravili, šteri se nesme za pitvine ponucati. Ali kšeft je kšeft! Kaj ovi mariju ako se sto i sto ljudi pokvari od ove čemerne pitvine, samo da oni čuda ruma moreju prodati. Kajpak, da prēm siromaki, rajše si kupiju makar i huj-šu pitvinu, samo naj je fal.

— **Ovak je tržila »Allanta«** zvania firma svoi čemerni alkohol po celom orsagu. Kuliko ljudi je već vumrlo, za štere znaju, da su od toga čemera morali omreli, kuliko je pak vumrlo od toga, za štere se nezna! Kuliko je pak zbetežalo. Za 59 ljudi se zna, da su od ovoga ruma' od alkohola vumrli, kuliko jih je za štere neznamo. Pak ne sa-mo »Allanta« zvano trgovečko druživo ne-go i drugi manipuliraju s falešom žganicom, s čemerom. Šteri selski krčmar ne kupi rajše falešu, makar hujšu robu kak dražešu. Im to i po tom je moći znati da ve, da je vu gorica fal, skorom za pstun vino, itak ka-nizko delano vino držiju. Ovo onda još fa-lič mora biti. Ako takvoga vina što pol litra ili litra spije, tak si pokvari žalodca, da se na tjedne komaj more zvratiči. Kaj je krč-marom za to. Oni samo velikoga hasna bri-jeju i vživaju se; za par let obogatiju. Pak zakaj su svakojački zakoni, ako nišče nē-ma brigu, da bi se ovi zakoni i zadržali!? Samo da več ljudi vmiraju, onda ideju krč-marom vu pevnice, da vizitiraju, pregledneju pitvine. Svaki lagev, predi neg se na pipu देने, bi moralo občinsko poglavarstvo preg-ledati, ili je nē za zdravje škorljivo. S pis-mom bi moral krčmar dokazati, odkud je pitvina vino, žganica i. t. d. Dok nebude nekōv red vu tom poslu, delano vino se bude najviše tržilo.

— **Grof i raubšütz.** Grof Pallfy Já-nos je bil v Dragašo zvanom mestu ove dne-ve jednu noć na vadasi, gda se je s raub-šützi žisel. Jeden raubšütz je već na njega pušku zdigel pušku, nego predi neg bi bil strelil, je grof njega strelil. Grof je javil to žandarom i komišja je bila na mesti da dolično presudi kak stvar stoji.

— **Velika vrédnost nēma gospo-dara.** Posle potresi, šteri je Messinu (Tali-janska) vzmii uništil, su već sprekopali po-rušene zidi i skup pobrali vrédnost, štera je pod zemljom, pod zidami bila, i štera ve nēma gospodar, ar su se vu onoj strašnoj pogibelji pogubili, pohmrli. Nezdavnja su prešacali to blago i do vezda je više od 80 mi-lijon vrédnosti skupa. Do vezda su samo od zgora prekapali, vezda budu do pevnic ko-pali i misliju, da još mnogo više blaga budu našli, ar Messina je jeden iz med najboga-tēši talijanski varošv bil. Peneze budu na dobročinstvo preobnurlu.

— **Cugi su se skup tresnuli.** V Ameriki. Med Halifax i Montreal stacioni se je postcug iz šnellcugom skupzaletel. Na obevdi mašina su mašiniste i hacari odmah vumrli. Cugi su se vužgali. Dvajsti ljudi su sve zgorete iz pod cuga vun potegnuli, do tridesi-četareset ljudi je pod gorećemi cu-gi ostalo.

— **Na Topeka stacionu,** takaj v Ame-riki, se je postcug v petroleum-vagone za-letel. Postcug se je vužgal iz med putnikov je tridesi ljudi vumrlo osamdeset je naran-jeno postalo.

— **Zbog žene.** V Kašši (Gornje Ma-gjersko) se pripetilo. Dobrostojeći gazda je

bil Vagner István, nego zbog lampaste svoje žene je jako težko i nezadevoljno živel. Svaki den se je moral znjom svaditi. V petek su se takaj svadili, pak da je žena s doma odišla v hižu si je zval svoje tri, če-tiri i pet let stare tri dečee, posred hiže je postavil i to je jim rekel: »Kaj budem ve napravil, tomu je mama zrok.« Zatēm se je na vratni pant obesil. Siromaška de-ca su se tak prestrašila, da se niti ge uti nēsu ufala. Samo onda su počeli vrešcati, da su počuli materin glas. Odmah su dok-tora ozvali, oli niti on ni mogel više pomo-ći nesrečnomu mužu.

— **Nesrečno je shodil.** Érsek Jó-zsef zandar vu Lesnjeku (Hunyadm) je od jenoga raubšüca zel pušku pak ju je sucu štel poslati. Puska je bila nabita, zato juje štel sprazniti. Da je strelil snjom, čev se je razletela, i lévu ruku muje raztrgala. V špitalju su mu ruku morali odrezati.

— **Pučka skupština.** Voditeljstvo Zalavarmegjinsko orsaike neodvisne, i 48-me stranke bude 24-ga ovoga meseca ob 11-i vuri, predpoldan vu Alsóendva na trgu pred oštarije »Korona« pučku skupštinu držalo radi neodvisne banke. Nazočni budu veliki župan (főispán) naše varmegyije, i više oblegatov. Pozivamo na ovu skupštinu postuvane zbirače.

— **Cigani.** Projduču subotu, 2-ga okto-bera, su v Kaposvaru vkrali jednoga devet let staroga Mozs Jenő zvanog dečeca. Dečec se je na putu igral. Dojaše tam jeden stranski človek, pak ga zove, da će ga navēti jahati. Dečec rada posluhne. Da je već gori sedel ov ostrugu da konju da hitro odjaše. Ruditelji su stoper na večer iskali dečeca; i da su počuli, kaj se žnjim pripetilo, su išli žandarom javit Još su ga nē našli. Toveliju, da je dečka cigan vkral.

— **Krvoločnost.** Za strašno pripeče-nje čitamo kaj se vu Gáborján občini (Bi-harm) pripetilo. Kak da bi v Ameriki bilo se to dogodilo. Projduču nedelju se vužgala Szabó Lajošove vdovice hiža. Najbolje je ognja vgašal Dudás Nagy Sándor, šteroga su od zdavnja potvarjali, da vužiže. Samo najenput zakrikne nešči zmed ljudi: »Lopov kaj javēš tu, ti si vužgal hižu!« Srdito ljudstvo je mam na njega na valjilo i vu kmici, ar onda su već ognja vgasili, ki s rasuhami, ki s batinom su ga počeli biti tak dugo, dog ga nēsu zatukli. Nesrečnjak je strašno vikal, dok je vumrl. Ljudi su se ve razbegli. Ve je opeš nešči viknul: »Kaj bude s ženom? I nju je treba zatuci!« Odišli su k hiži. Ravno na to je došla vun s hiže Dndaš Nagy Sándorova žena. Odmah su ju pograbili, doli su ju hitili, zatem su ju ritali, trgali, tak dugo, dok su jo nē vmo-rili. Glavu su joj su razmrčvarili. Zatēm su počeli hižu rušiti i su su ju razrušili ar i pucu, štera je već zamuzna su štelii prijeti, nego ona je na polje vušla. Nego spazili su ju, i sve ljudstvo je za njom bežalo, da vlo-viju sirotu 24 leta staru žensku. Strašni po-beg je bil to. Sirotu ženska vu najveksim strahu je bežala pred hahari po slogi, po zemlja, i ako je malo postala, pod grme pod brázdú se je stisnula, pak se je stala, da dalje beži, nego dostigli su ju. S dro-žci, s sekirami su ju bili tak dugo, dok su ju ne zatukli. Ve su svi širom razbegli, svaki je dimo išel i daje kvizicija vun do-la, nišče neće proti drugomu valuvati. Svi tajiju. Nego zato nju bežlijanski, krvoločni čin nebude ostal prez kaštige makar kak ve tajiju

Gabona árak. — Ciena zítka.

minázsa	l m.-cent.	kor. fill.
Buza elsőrendű	Pšenica	25.40 —
Rozs	Hrz	17.00 —
Árpa	Ječmen	14.50 —
Zab	Zob	14.50 —
Kukoricza	Kuruza nova	14.00 —
Fehér bab új	Grah beli	22.00 —
Sárga bab	zuti	22.00 —
Vegyes bab	změšan	16.50 —
Kendermag	Konopljeno seme	16.00 —
Lenmag	Len	22.00 —
Tökmag	Koščice	22.00 —
Bükköny	Gralořka	14.00 —

biztonsági gyorsfőző.

Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik.

Szesz ki nem folyhat.

Szeszfogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasárú és háztartási ezikeket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjek hozzánk fordulni.

Képes prospectus ingyen és bérmentve.

Rops Fémárú Részvény-Társaság

Budapest, V., Kélső-Váci-út 74/16

Helybeli elárusítók:

Rosenberg Rezső, Weisz Sándor, Mráz Testvérek, Bernyák Károly utoda.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,

BARCOLA.

Cognac-gőzfőzde, állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

856 50-52

Kapható minden jobb üzletben.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótleka

egy régiónak bizonyult házászer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult **köszvényel, oszónál és meghűlésnek.**

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerész, **Budapest.**

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”.
Prágában, Elisabethstrasse 5. neu.

Jobban tisztít, mint más fém-tisztítószer.

Tisztíts csak

Globusz

fém-tisztító kivonat

A legjobb tisztítószer a világon.

St. Louisi világkiállítás 1904. „Grand Prix”

Értesítés. Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy

férfi-, női- és gyermekcipő műhelyemet

a szűk-utcában levő KÜCSAN (volt Péterfy-téle) házba helyeztem át.

Megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.

B. pártfogásukat kérve, maradok

teljes tisztelettel

MESKO BÁLINT.

665 1—5

Kedvező fizetési feltételek! Olcsó árak!

Figyelem! Mielőtt motort vessz, kérjen tőlünk ajánlatot, mert a világon a legjobb az eredeti Benz szivógázmotor.

Antrazit, faszén, brékett és hasonló tüzelőanyagokhoz egyaránt alkalmas.

Bármely nagyságban azonnal szállítható.

Benzin, gáz, énsnyersolaj motorok a leggyeszerűbb kivitelben gazdasági és ipari célra a legmesszebb menő szavatosság mellett kaphatók.

Kalmár és Engel motor és gépgyárában Budapest V., Lipót-körut 22. sz. Árjegyzék ingyen! 599 7-20 Szakember kiküldetése díjtalan

475/516. 909. **Arverési hirdetmény.**

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré tesz, hogy a csáktornyai kir. járás-bíróság 1909. évi V. 381, 398, 347/1. és 393/2. számú végzése következtében Arno Müller és „Leyrophon” Kaldor Manó és társa budapesti cég javára 250 és 27 K 74 f. s jár. erejéig 1909. évi augusztus hó 28-án foganatosított biztosítási végrehajtás utján lefoglalt és 1520 K becsült 1 vas pénzszekrény, gombok, színes pamukok, ló-pókróc, kendők és színes vászponból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak

Mely árverésnek a csáktornyai kir. járás-bíróság 1909. V. 347, 381, 393 és 398/2 sz. végzése folytán 250 K tökékevelelés, ennek 1909 évi jun. hó 30. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 66 K 94 f. bíróilag már megállapított költségek és 29

FELES! JO KIVITEL! MELYNYOS ÁRANK!

DIVATOS ÉKSZEREK

FÜLBEVALÓ, MARGÓTOR NYAK ÉMEK GYÜRÜK, MELTOK, ORÁK, LANCOK, ZSÓRSH, ÉVESZKÓZOK, ÉZMST, DISZTÁRGYAK, LEUNA, GYÖBB VALASZTÉKA ÉS BESZERZESI FORRÁSA.

ZIRNER TESTVÉREK

UTODA NISZT HUGO BUDAPEST, IV. VACZI-UTCSA, 5. EMLÉK A MŰVÉSZETEK ÉS IPAROK ÉRDEKÉRE ALAPÍTOTT 1834. HELLO BIZTOSÍTYA MELLETT VIDEKRE, SZIVISEN KULOK VALASZTÉKOT.

K 74 f. erejéig Csáktornyan a városház épületében leendő eszköz-ésére 1909. évi okt. hó 20. napjának d. u. 1/2, 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzítés mellett a legtöbbet igénynek becsőren alul is el fognak adatni.

Mérleghitelesítettés

**:: Mérlegjavítás ::
Mérlegkészítés**

A Mértékitelesítésről szóló törvény életbelépeése alkal-mával van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy műhelyemben mindenféle

mérleget

u. m. karos (balance, egyensúly) tízedes, százados, talos, súlyos (skála) marha- és hidmérleg, valamint wadon mérleg és súlyok javítását gyorsan és pontosan eszköz-löm a legutányosabb árak mellett. Minden mérleget műhelyemből hitelesítette szállítok el, ugy a műhelyemben javítottak is. — A javítás végeti hozzá-m be nem szállítható mérleg javítására vidékre is első-rendű munkásaimat küldöm. — A mérleg pontoságáért kezességet vállalok. — Munkásaim az ország elsőrendű mérleggyárainak csoportvezetőiből vannak összeállítva.

— A nagyérdemű közönség megbízásait kérem.

Kohn Samu

568 18-24

épület-, mulakatos, drótonagyáros és :: mérlegjavító ::

Nagykanizsa, Magyar-utca 3 szám.

Egy a magyar, német és horvát nyelven jártas

fiatal segéd

november 1-én felvétolitik

Leopold Fuchs & Co. rőfűskereskedésében
SLATINA (Slavonia).

Nagyobb kötésünk folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a GRAMOFON LEMEZEK árát leszállíthattuk és ezenül 485 12-*

legújabb felvételi kétoldali lemezeket 4 koronáért szállíthatunk.

Kivánatra jegyzéket bérmentve küldünk:

Graner Testvérek, Csáktornya.

Szőlő-oltvány

szőlőveszeszőlő és borsó NAGY KÉPES ÁRJEGYZÉKEMET

INGYEN

és bérmentve küldöm meg, a ki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést a emellett sok szőlőkép van benne. Szőlő oltványokból és más egyéb európai és amerikai sáma és gyökerekes veszőkből, a világ-hírű Delawaréból állandóan több millió kézzel eladó, olcsó ár mellett. Több ezer elismert levél közte több hercegi és grófi uradalomtól.

Cím:

Szűcs Sándor Fia, szőlőtelepe

BINHARDIÓSZEC. 652 2-24

Steckenpferd-Lilomtejszappan

Legenyhebb szappan arcbőrre és széplő ellen jó hatással.

Mindenütt kapható!

960 34-10

Eladó ház.

Alsólendván, a vasúti állomással szemben levő

há z,

gazdasági épülettel, 588 négyszögöl belsőséggel együtt elköltözéskor miatt örök áron azonnal eladó vagy bérbeadó. Bővebb felvilágosítás nyerhető

Bellosics Jánosné

Alsólendván.

655 2-2

Muraközi borok eladása.

A csáktornyai grófi várpinczéből 280 hektoliter uradalmi termésű 1905, 1906, 1907 évi bor fog

folyó évi október hó 20-án délelőtt 9 órakor

árverésre bocsátatni, hektoliterenkinti mennyiségben is.

Uradalmi tisztség.

664 1-1

Boros hordók Prazni lagvi

használtak és ujak

3-40 hektóig

előnyös árban kaphatók

Rosenberg Lajos péknéi,
Csáktornyan.

nove i hasnuvane

od 3- do 40 hektolitra

su za dobiti u jeftinij cjenu kod

Rosenberg Lajos pekar,
Csáktornya.

Hordóeladás.

Új és használt ajtós és ajtónélküli boros, szeszes, káposztás és gazdasági célokra szolgáló hordókat mindenféle nagyságban, előnyös fizetési feltételekkel legolcsóbban szállít esetleg bizományba ad

Bor- és Hordó-Forgalmi Vállalat

Schwarz és Fábián Budapest VII. Erzsébet-körút 35. Telefon 116-27.

Legolcsóbb beszerzési forrás termelők és viszontelár. sítók részére.

Közvetítés díjaztatik!

Prodaja bačava.

Nove i rabljene bačve razne veličine za transport i za podrum prodajemo uz najjeftinije cijene te dajemo komisijsionalne zalihе.

VELIKI IZBOR!

Povoljni platežni uvjeti.

Najbolja prilika za posjednike vinograda te za predavaoče bačava.

Schwarz i Fábián, Budapest VII. Erzsébet-körút 35. Telefon 116-27.

Posredovanje honorira se!

Keil-Lakk

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény padló számára.

Keil-féle teher „Glasur“ fénymáz 90 fillér.

Keil-féle aranyfénymáz képkereteknek 40 fillér.

Keil-féle szalmakalapfesték minden színben.

Keil-féle legfinomabb cipőcém 30 fillér.

622 6-4

Mindenkor kaphatók:

Heinrich Miksa cégnél Csáktornyan. — Horvát A. Varaždin.